

■ Далёкае-блізкае

«ПРЫВІТАННЕ» З ЭПОХІ ЖАНОЦКАСЦІ

Як старадаўні капялюшык паслужыў пачаткам для ўнікальнай калекцыі

Жаночыя сукенкі канца XIX — пачатку XX стагоддзя, а таксама капялюшыкі, сумачкі, парасоны, пальчаткі і іншыя дамскія рэчы паказвае Гродзенскі дзяржаўны музей гісторыі рэлігіі на выставе «Мадэрн — эпоха жаноцкасці». Сваю калекцыю Марына ІВАНОВА з Кіева збірае ўжо каля 30 гадоў. А пачыналася яна...

Марына Іванова кажа, што многія рэчы, якія цяпер лічацца рарытэтнымі, былі з ёй з дзяцінства, дасталіся ад мамы. А той — ад яе матулі, бабулі. Марына па сёння карыстаецца, напрыклад, кравецкімі нажніцамі, якім, пэўна, ужо гадоў 150.

Першым прадметам, з якога Марына Іванова распачала фарміраваць сваю калекцыю, стаў капялюшык. Старадаўні галаўны ўбор у даволі някэпскім стане адшукаўся на гарышчы падчас перабірання разам з сяброўкай рэччу, што належалі яе бабулі. Дакладней, капялюшыкаў было два. Адзін перадаў тэатру імя Л. Украінкі, а другі застаўся ў Марыны. Неўзабаве сяброўка падарвала ёй сумачку, прычым, удалося ўстанавіць год яе вырабу: 1860-ы. А потым на манекене з'явіўся і галоўны прадмет жаночага вобраза — сукенка. І, як кажуць, пайшло паехала...

Выстава ў Гродне паказвае 25 касцюмаў, якія служылі ў эпоху мадэрну высокакастаўленым жанчынам у самых розных жыццёвых сітуацыях. Для ўрачыстых выпадкаў, паходу ў оперу, візітаў, падарожжаў, прагулак па марскім узбярэжжы і за горадам, летам і восенню... Пры гэтым багатым дамам можна не толькі пазаздросціць, але і... паспачуваць. Бо, мусіць, не надта лёгка і радасна па некалькі разоў на дзень мяняць свае ўборы, ды яшчэ з абавязковым уцісканнем таліі ў гарсэт. І сапраўды, прыгажосць патрабуе ахвяраў.

Увогуле, толькі сукенак (з дарагіх тканін, упрыгожаных бісерам, залатымі ніткамі, карункамі, стужкамі) у калекцыі зараз больш за 100. Плюс капялюшыкі і парасоны, якія служылі не абаронай

ад сонца ці дажджу, а ўпрыгажэннем, дапаўненнем да вобраза. Гэтыя і іншыя прадметы Марына Іванова купляла на інтэрнэт-аукцыёнах. «Паляваннем» на старадаўнія жаночыя «штучкі» захапіліся і яе сваякі, сябры. Амаль кожную рэч даводзіцца рэстаўрыраваць, літаральна вяртаць да жыцця, што Марына робіць сваімі рукамі, выкарыстоўваючы спецыяльныя інструменты і тэхналогіі.

Цікава, што для дэманстрацыі старадаўніх касцюмаў тыповыя сучасныя манекены не падыходзяць — патрэбны спецыяльныя, пад фігуру з «гарсэтнай» таліяй. І іх Марына навучылася вырабляць.

Гарсэты, дарэчы, насілі і дзяўчынкі. Некалькі старадаўніх дзіцячых касцюмаў, таксама з калекцыі Марыны Івановай, сталі асновай яшчэ адной музейнай экспазіцыі «У чаканні каляднага цуду». Разам з іншымі прадметамі (іконамі, кнігамі, цацкамі, фатаграфіямі) яны ствараюць атмасферу дзіцячага пакоя на Каляды ў сям'і XIX стагоддзя. Розніца з сённяшнімі нормама хаця б у тым, што сучасныя дзеці, атрымліваючы нямаля падарункаў, не заўсёды іх ценяць. Зла-

маў адну цацку — на табе іншую... Калі ж ты ведаў, што, адарваўшы лапку ці вушка ад нейкага зайчыка альбо мішкі, больш падобнага падарунка не атрымаеш, то ставіўся да цацак беражліва. Мусіць, таму яны і захаваліся да нашага часу.

А сапраўдны цуд, напэўна, у тым, што дзякуючы Марыне Івановай сёння можна ўбачыць касцюмы, якія насілі больш за стагоддзе таму дзеці. Любое старадаўняе адзенне захаваць цяжка, а асабліва — дзіцячае, бо гэтыя рэчы звычайна пераходзілі з аднаго пакалення ў другое і, зразумела, моцна зношваліся.

ДА ТЭМЫ

Каштоўнасць старадаўняга адзення значна ўзрастае, калі вядомы яго ранейшы ўладальнік. Напрыклад, да адной з белых шлюбных сукенак, якую Марына Іванова купіла праз інтэрнэт-аукцыён, прыкладалася фатаграфія маладажонаў з датай заключэння шлюбу: 27 мая 1919 года. Па іроніі лёсу, купля гэтай сукенкі таксама адбылася 27 мая.

Барыс ПРАКОПЧЫК.
prakopchik@zviazda.by

Фота Яраслава БАНОКІВІЧА.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	9.09	16.50	7.41
Віцебск	9.05	16.33	7.28
Магілёў	8.59	16.40	7.41
Гомель	8.47	16.45	7.58
Гродна	9.23	17.07	7.44
Брэст	9.15	17.16	8.01

Месяц

Апошняя квадра 3 снежня.
Месяц у сузор'і Дзевы.

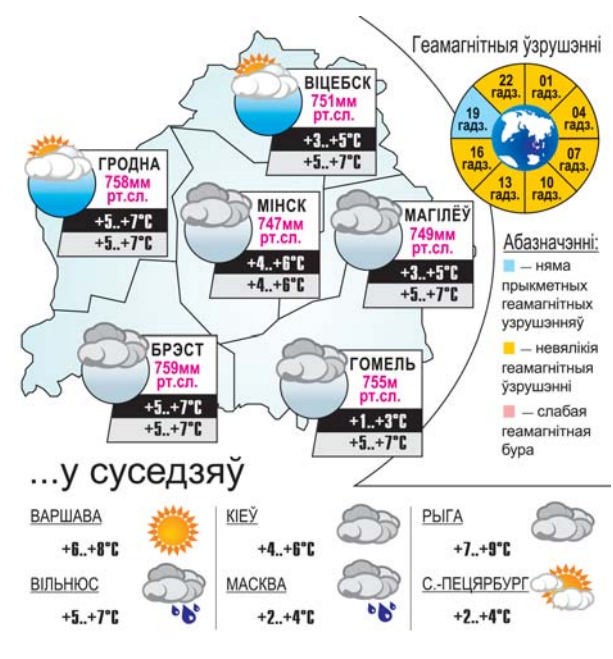
Імяніны

Пр. УВЯДЗЕННЕ ў ХРАМ БОЖАЙ МАЦІ.
К. Барбары, Хрысціны, Яна.

Фота Аляксандра ШАБЛЮКА.

ЗАЎТРА

Даты Падзеі Людзі

4 СНЕЖНЯ

1930 год — прафесар Цюрыхскага вышэйшага тэхнічнага вучылішча Вольфганг Паўлі (1900-1958), адзін са стваральнікаў сучаснай квантавай фізікі, накіраваў на адрас Міжнароднай канферэнцыі па пытаннях радыеактыўнасці, што праходзіла ў Цюбінгене, ліст, у якім выклаў сваю гіпотэзу пра існаванне нейтрына. Гэтую «прывідную» часціцу ён назваў нейтронам, паколькі «сапраўдны» нейтрон тады яшчэ не быў адкрыты. Да сваёй высновы фізік прыйшоў падчас назірання за распадам атамных ядраў, пры якім нейтрон выпускае электрон, ператварачыся ў пратон. Такім чынам, у Паўлі атрымалася ўстанавіць відавочнае парушэнне закона захавання энергіі: пасля ўліку ўсіх зарэгістраваных прадуктаў распаду энергія пасля яго аказвалася меншай за сваё значэнне да распаду. Паводле гіпотэзы Паўлі, пры такім распадзе выпускаецца нейкая незарэгістраваная часціца, якая нясе страчаную энергію, і тады закон захавання моманту імпульсу заставаўся ў сіле. Назву «нейтрына» праз два гады прапанаваў італьянскі фізік Энрыка Фермі. Нейтрон быў эксперыментальна адкрыты ў 1932 годзе, а ўскосныя доказы існавання нейтрына былі знойдзены ў 1953-м.

1946 год — на Маскоўскім заводзе малалітражных аўтамабіляў (з 1968 года — Аўтамабільны завод імя Ленінскага камсамола, АЗЛК) былі сабраны першыя легкавыя аўтамабілі «Масквіч-400». Чатырохмесны «легкавік» развіваў максімальную хуткасць 90 км/г, і, за выключэннем некаторых адрозненняў, уяўляў з сябе амаль дакладную копію нямецкага аўтамабіля «Опель-Кадэт К38». Ініцыятарам яго выпуску выступіў сам Сталін. «Опель-Кадэт К38» спадабаўся Сталіну яшчэ

да вайны. У 1940 годзе на паказе ў Крамлі ўзораў замежных і перспектывіўных айчынных легкавых аўтамабіляў правадыру не спадабаўся «KIM-10» з 2 дзверцамі, які быў спраектаваны па мадэлі кампактнага аўтамабіля «Форд Перфект». Затое яго зацікавіў «Опель». Менавіта такім уяўляўся Сталіну савецкі народны аўтамабіль. Пасля перамогі, у ліпені 1945-га, па яго загадзе з савецкай зоны акупацыі Германіі былі цалкам вывезены ў Маскву абсталяванне і дакументацыя брандэнбургскага аўтазавода фірмы «Опель», на аснове якіх і быў выраблены «Масквіч-400».

1949 год — нарадзіўся (г. Мінск) Сяргей Міронавіч Ушарэнка, беларускі вучоны ў галіне матэрыялазнаўства, доктар тэхнічных навук (1998). У 1973 годзе скончыў БПІ. З 1973-га — у НДІ парашковай металургіі. У 1993-2002 гадах працаваў дырэктарам НДІ імпульсных працэсаў з доследнай вытворчасцю Беларускага дзяржаўнага навукова-вытворчага канцэрна парашковай металургіі. Аўтар навуковых прац па матэрыялазнаўстве пры дынамічных нагрузках. Распрацаваў метады і тэхналогіі атрымання новых кампазіцыйных матэрыялаў.

Было сказана

Еўдакія ЛОСЬ, паэтэса:
«Вялікія людзі нашчадкам у генах заўжды завяшчалі любоў».

Добра было б, калі б на экзамене прысутнічалі прадаўцы-кансультанты.
Сядзіш, засумаваў, а ён тут табе: «Вам падказаць што-небудзь?»

— Мама, я заварыў чай, як ты прасіла!
— Я прасіла цябе скончыць універсітэт.
— Вой, пераблытаў...

Жанчына! Перад уваходам у сацыяльныя сеткі запомні тры залатыя правілы:

1. Адключы пліту!
2. Закруці кран на кухні!
3. Забяры дзіця з дзіцячага садку!

Нядзеля, раніца. Муж расплюшчвае вочы. Голас жонкі: — Тры гадзіны ўжо чакаю! Не дай Бог, ты праз мяне проста так пералезеш...

Убачыў рэцэпт: «Вазьміце 200 грамаў каньяку...» Дачытваец не стаў, мне ўжо падабаецца гэтая стара.

Малюнак Уладзіміра ЧУГЛАЗАВА.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЬЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯУКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс), аддзелаў: пismaў — 284 44 04, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пismaў. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79,
РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдагавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 20.035. Індэкс 63850. Зак. № 4668.

Нумар падпісаны ў 19.30
3 снежня 2015 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12